

Univerzita Karlova - Matematicko-fyzikální fakulta
Ke Karlovu 3, 121 16 Praha 2, Telefon (sekretariát) 95155 1289

**Písemný záznam a školící texty o požární ochraně a bezpečnosti práce pro účastníky
celoživotního vzdělávání (CŽV)**
(záznam účastníka celoživotního vzdělávání (CŽV) bude uložen spolu s přihláškou na studijním oddělení)

Úvodní ustanovení

Školící texty jsou určeny k nástupnímu a opakovanému provedení školení účastníka CŽV o požární ochraně (PO) a bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (BOZP).

Požární ochrana

Účelem zákona o požární ochraně č. 133/85 Sb. ve znění pozdějších předpisů je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech.

Základní povinnosti fyzických osob

- každý je povinen počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru, neohrozil život a zdraví osob, zvířat a majetek,
- při zdolávání požárů, živelních pohrom a jiných mimořádných událostí je povinen poskytovat přiměřenou osobní pomoc, nevystaví-li tím vážnému nebezpečí nebo ohrožení sebe nebo osoby blízké,
- v případě zranění poskytnout první pomoc a přivolat rychlou záchrannou pomoc,
- uhasit vznikající požár, jestliže je to možné nebo provést nutná opatření k zabránění jeho šíření tak, aby neohrozil sebe nebo osoby blízké,
- oznámit požár místně příslušné ohlašovacímu požáru (na číslo uvedené v požární poplachové směrnici), která přivolá hasičský záchranný sbor (HZS),
- na výzvu velitele HZS poskytnout dle svých možností a sil osobní pomoc nebo potřebnou věcnou pomoc.

Fyzická osoba nesmí

- vědomě a bezdůvodně přivolat jednotku požární ochrany nebo zneužít linku tísňového volání,
- poškozovat, zneužívat nebo jiným způsobem znemožňovat použití hasicích přístrojů nebo jiných věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení.

Požární nebezpečí v objektech školy

Požární nebezpečí v objektech školy je dáno přítomností hořlavých látek a zdrojů zapálení většinou na vývojových pracovištích. Hořlavé látky jsou zejména látky v pevném stavu, hořlavé kapaliny, tlakové lahve s hořlavými a oxidujícími plyny. Pokud jsou na pracovišti zvýšené požadavky na požární bezpečnost, lze další informace čerpat z **požárního řádu**, pokud je v objektu vyvěšen.

Možné zdroje zapálení jsou: otevřený oheň, žhnutí (cigarety!), elektrické jiskry, elektrický oblouk, elektrický přechodový odpor, mechanické jiskry, tření a zejména horké povrchy a jejich sálavé teplo.

Účastník CŽV je povinen:

- seznámit se s evakuačním plánem vyvěšeným na nástěnkách v objektech při vstupech do jednotlivých podlaží,
- dodržovat zákaz kouření ve všech objektech. U vstupu do objektu je zákaz kouření vyznačen bezpečnostní tabulkou ZÁKAZ KOUŘENÍ a toto opatření platí pro celý objekt,
- počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru, v případě zjištění požáru jej uhasit a není-li to v jejich silách, přivolat pomoc způsobem uvedeným v požárních poplachových směrnících a ohlásit každý i uhašený požár svému nadřízenému,
- dodržovat Směrnici děkana č. 8/2016 Provozní řád a přístupový systém do budov MFF UK,
- udržovat na svém pracovišti (posluchárny, učebny, laboratoře, tělocvičny apod.) pořádek, odstraňovat nebo nahlásit zjištěné závady, a zvláště závady na elektrickém zařízení svému vyučujícímu nebo nadřízenému zaměstnanci,
- nemanipulovat s hořlavými kapalinami ani jinak je používat, pokud jejich používání nevyplývá z pracovní náplně a výuka probíhá pod dohledem vyučujícího. Při rozliti hořlavých kapalin provést ihned jejich likvidaci bezpečným způsobem podle pokynu vyučujícího, (pozor na samovznícení kapalin!),
- neprovádět bez řádné kvalifikace a určení práce vyučujícími činnostmi, které by mohly vést ke vzniku požáru,
- práce s tlakovými láhvemi provádět pouze pod dohledem vyučujícího,
- udržovat volné únikové cesty a východy,
- v případě požáru spolupracovat na evakuaci osob,

Výuka je soustředěna do těchto objektů:

- Praha 2 – Nové Město, Ke Karlovu 3, Ke Karlovu 5
- Praha 8 – Karlín, Sokolovská 83
- Praha 8 – Troja, V Holešovičkách 2
- Praha 1 – Malá Strana, Malostranské nám. 25
- Praha 10 – Hostivař, Bruslařská 10, Katedra tělesné výchovy, objekt není ve správě MFF.

Evakuace osob

- Pro každý objekt jsou určeny zvláštní podmínky evakuace osob a je povinností každého seznámit se:
- s požární poplachovou směrnicí,
 - s požárním řádem, je-li pro daný objekt vypracován.
 - s únikovými cestami. U některých únikových dveří jsou klíče, umístěné ve výstražné krabičce s rozbitným sklem.
- Klíče lze použít v případě nebezpečí k otevření únikových dveří.

Požární poplachové směrnice a grafické znázornění únikových cest jsou umístěny na nástěnkách v každém podlaží výše jmenovaných objektů.

Únikové cesty jsou označeny luminiscenčními tabulkami, které označují směr úniku.

Pokud vám bude známo, že v ohroženém objektu někdo zůstal, je nutné to oznámit těm, kdo evakuaci řídí, nebo jednotce HZS.

Výtahy se v případě požáru nesmějí v žádném z výše uvedených objektů používat k úniku. Kabiny nejsou požárně bezpečné.

Způsob vyhlášení požárního poplachu

- V Holešovičkách 2 (areál Troja): místním rozhlasem, objekt zabezpečen elektrickou požární signalizací (EPS)
- Ke Karlovu 3 a Ke Karlovu 5: zvukovým signálem (vnitřní siréna) v délce 30 s z ohlašovacího požáru-vrátnice,
- Sokolovská 83: zvukovým signálem (vnitřní siréna) v délce 30 s z ohlašovacího požáru-vrátnice,
- Malostranské nám. 25: místním rozhlasem, objekt zabezpečen elektrickou požární signalizací

Přivolání pomoci

Způsob přivolání pomoci je v každém objektu řešen individuálně a je zveřejněn na nástěnkách požární ochrany v **Požární poplachové směrnicí**. Případně další požadavky a opatření najdete v **Požárním řádu** a **Požárním evakuačním plánu**. S těmito dokumenty, pokud jsou v objektu vyvěšeny, je třeba se seznámit. Velmi často to bývá elektrická požární signalizace. Ta umožňuje zjistit a nahlásit požár na místní ohlašovnu požárů (zpravidla je to vrátnice, recepce nebo velín objektu/areálu) automaticky pomocí čidel umístěných zpravidla u stropu nebo jej ohlásit stisknutím tlačítkového hlásiče osobou, která požár zpozorovala. **Stisknutí tlačítkového hlásiče má zpravidla za následek okamžité vyhlášení požárního poplachu v objektu/areálu a případné spuštění dalších návazných zařízení (např. požárních klapek ve vzduchotechnice, tlakové větrání únikových cest apod.).**

Pokud se nepodaří požár bezprostředně zlikvidovat, přivoláme HZS.

Uhašený požár je třeba ihned nahlásit na Hasičský záchranný sbor.

Důležitá telefonní čísla

Hasičský záchranný 150

Rychlá záchranná pomoc pro ČR..... 155

Policie ČR 158

Tísňové telefonní č. 112

Použití a druhy hasicích přístrojů:

Všechny hasicí přístroje přenosné mají jednoduchý spouštěcí mechanismus. Je však nutné vždy vyjmout tzv. transportní pojistku spouštěcího mechanismu. Tato pojistka je zřetelně viditelná a postup spouštění je na přístroji vyznačen piktogramy. Seznamte se s nimi dříve, nežli budete přístroj potřebovat.

Práškový hasicí přístroj

Práškový hasicí přístroj je zpravidla nejpoužívanějším hasicím přístrojem. Jeho použití je možné i bez vypnutí elektrického proudu, takže lze hašení začít bezprostředně. Požaduje se odstup od elektrického zařízení bez vypnutí el. proudu je 1 metr. Hasí prakticky všechny druhy hořlavých materiálů (pevné, kapalné i plynné). **POZOR, hořící plyn nikdy nehaste, není-li možnost následnému úniku plynu zabránit!** Dosah hasiva až 6 metrů, doba činnosti cca 30 vteřin. Hasicí prášek se zacílí na oheň a následně na povrch pevných hořících hmot.

CO₂ hasicí přístroj (hasicí přístroj s oxidem uhličitým (dříve označovaný jako sněhový))

CO₂ hasicí přístroj je zpravidla umístěn v technickém prostoru, k elektrorozvodným zařízením, serverům, apod. Jeho použití je možné i bez vypnutí elektrického proudu, takže lze hašení začít bezprostředně. Určen je na hašení zejména kapalných a plyných hořavin. Pevné hořlavé hmoty lze hasit hoř-li v omezeném množství – tj. izolace kabelů, hořlavé části elektrického zařízení apod., nikoliv nábytek apod. **POZOR, hořící plyn nikdy nehaste, není-li možnost následnému úniku plynu zabránit!** Dosah hasiva až 2,5-3 metry, doba činnosti cca 30 vteřin. Hasicí medium se zacílí na oheň.

Požární hydranty

Pro prvotní hasební zásah se nedoporučuje jejich použití. Musí být vypnut centrálně elektrický proud, a to na příkaz velitele HZS.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP)

Základní práva jsou součástí sociálních práv a jsou podrobně rozpracována v zákonech, zejména v zákoníku práce a v zákoně o péči o zdraví lidu. Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci. V souvislosti s těmito zákony je třeba dbát o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví, popř. život a zdraví jiných fyzických osob.

Práva a povinnosti účastníků ČZV

- dodržovat předpisy vztahující se k vykonávané činnosti zvláště na technických zařízeních (výpočetní technika), laboratorních zařízeních jak fyzikálních, tak chemických, seznámit se při těchto činnostech s **Místním provozním bezpečnostním předpisem** (MPBP) pokud je pro danou činnost vypracován nebo se řídit pokyny vyučujícího nebo službu konajícího studenta např. v laboratorích s výpočetní technikou,
- dodržovat zásady bezpečného a slušného chování při výuce a tělesné výchově,
- používat při výuce osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení, předepsaná vyučujícím,
- nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky, nenastupovat pod jejich vlivem k výuce ani k jiným pracovním a sportovním činnostem, a nevstupovat pod jejich vlivem do objektů UK – MFF.
- podrobit se ve zdravotním zařízení vyšetření na alkohol nebo jiné návykové látky v případě, že vyučující má důvodné podezření, že účastník je pod vlivem těchto návykových látek. Požívání alkoholu nebo jiných návykových látek při studiu, považuje vedení fakulty za porušení studijních povinností, které může vést až k vyloučení ze studia,
- dodržovat stanovený zákaz kouření ve všech prostorách fakulty,
- podrobit se lékařskému vyšetření, které může vyžadovat vedení fakulty,
- oznamovat svému nadřízenému nedostatky a závady, které by mohly ohrozit bezpečnost práce,
- je oprávněn odmítnout činnost, o níž má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných fyzických osob; takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti studenta.
- oznamovat vedení školy nedostatky a závady v objektech školy, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví osob, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení a ochranných systémů určených k jejich zamezení,
- mají právo a povinnost podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a školou přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví,
- neměnit a nevyřazovat z provozu ochranná zařízení,
- mají právo se účastnit na řešení otázek souvisejících s bezpečností a ochraně zdraví při studiu prostřednictvím studentských organizací nebo zástupce pro bezpečnost práce,
- bezodkladně oznámit vyučujícímu svůj úraz, úraz jiného účastníka, popřípadě úraz jiné fyzické osoby.

Zásady poskytnutí první pomoci při zásahu elektrickým proudem

Vyprostit postiženého z dosahu elektrického proudu, aniž bychom ohrozili sebe!

Postižený se pro svalovou křeč nemůže pustit předmětu pod napětím.

Proto nejdříve:

- a) vypneme proud vypínačem, vytažením kabelu za zásuvky,
- b) odsuneme vodič nevodivým materiálem – dřevo, provaz, oděv,
- c) nedotýkáme se postiženého holou rukou, pracujeme jednou rukou,
- d) postižený nedýchá-zahájíme ihned nepřímou srdeční masáž,

Ihned přivolat rychlou záchrannou pomoc tel. 155

Traumatologický plán

Postup první pomoci při kardiopulmonální resuscitaci a úrazu

V případě vážného úrazu je nutno zjistit zdravotní stav, životní funkce (dýchání, činnost srdce) a poté přivolat záchrannou službu. Podle možnosti poslat pro pomoc někoho dalšího, zatímco je poskytována první pomoc.

1/ vyšetřit dýchání po dobu 10 vteřin – přiložit ruku na hrudník a poslechem zjistit, zda zraněný dýchá. Při srdeční zástavě začít provádět srdeční masáž.

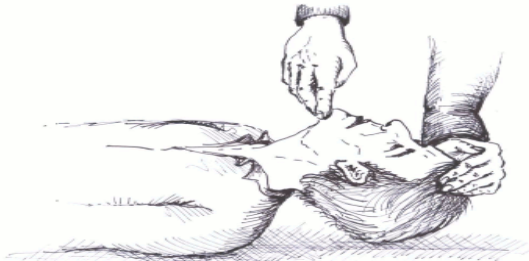
2/ zastavit silné žilní, nebo tepenné krvácení

3/ je-li postižený v bezvědomí, nechat v poloze na zádech a kontrolovat životní funkce. Při více zraněných,

zraněného v bezvědomí uložíme do zotavovací polohy a průběžně kontrolujeme životní funkce.

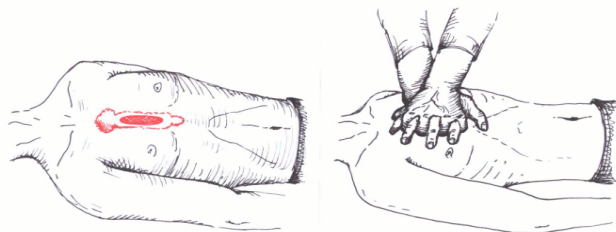
Kardiopulmonální resuscitace (nepřímá masáž srdce)

1. Zjistíme stav vědomí postiženého, životní funkce (dech, srdeční činnost na krční tepně – **pokud nelze nahmatat tep dále nevyhledáváme, mohlo by dojít ke zhoršení zdravotního stavu postiženého**).
2. Pokud postižený nedýchá a není srdeční činnost voláme tísňovou linku, nebo záchrannou službu a pokusíme se sehnat pomocníky.
3. Postiženého položíme na tvrdou podložku, uvolníme dýchací cesty záklonem hlavy a vyčistíme dutinu ústní (zvratky, krev, cizí tělesa). U starších osob pouze mírný záklon hlavy, jinak hrozí poškození zdravotního stavu.

4. Když postižený nadále nedýchá tak **IHNED** zahájíme nepřímou masáž srdce. Záchránce položí dlaň ruky doprostřed hrudní kosti postiženého, druhou ruku položí na ni. Prsty směřují vodorovně k hrudní kosti, nedoléhají k hrudníku. Během masáže záchránce nevzdaluje ruce od hrudníku. Horní končetiny záchránce jsou napnuté v loktech a kolmo k ose těla.

Záchránce stlačuje hrudní koš postiženého hmotností svého těla, hrudník stlačíme u dospělého o 4 - 5 cm. Stlačuje se pravidelně 100 stlačení za minutu.

Při více záchranářích se střídají po 2 minutách do příjezdu rychlé záchranné pomoci.

Školní úrazy účastníka ČŽV

Dojde-li u účastníka v souvislosti s výukou nebo školou pořádané akce, k poškození zdraví (školní úraz) odpovídá za škodu škola. Škola se může této odpovědnosti zprostit (zcela nebo částečně) a to dle míry zavinění účastníka. Důvodem zproštění se odpovědnosti ze strany školy je porušení právních a ostatních předpisů ze strany účastníka, opilost účastníka, zjištění vlivu návykových látek nebo lehkomyšlné jednání účastníka. Při částečném zproštění odpovědnosti školy určí se část škody, kterou nese účastník podle míry jeho zavinění.

Za školní úraz se považuje takové poškození zdraví, k němuž u účastníka dojde při činnostech spojených se studiem v objektech školy nebo činnostech školou pořádaných a za dozoru vyučujícího. V zásadě se nejedná o poškození zdraví v prostorách při stravování, ubytování na koleji, při cestě do nebo ze školy anebo při činnosti, která je konána proti výslovnému zákazu školy. Rozhodnutí o tom kdy se jedná o školní úraz je v pravomoci školy, v případě sporu rozhoduje soud.

Evidence a odškodnění školního úrazu účastníka UK - MFF

Podkladem pro jednorázové odškodnění školního úrazu jsou formuláře:

- (1) „Záznam o školním úrazu studenta VŠ“, vyplněný společně s vyučujícím.
- (2) „Lékařský posudek“ a bodové ohodnocení úrazu (bolestné) – provádí lékař.
- (3) Příjmový doklad za lékařský administrativní výkon – vystavuje lékař.
- (4) Regulační poplatky – potvrzení o zaplacení regulačního poplatku u ošetřujícího lékaře, potvrzení za hospitalizaci v nemocnici, regulační poplatek v lékárně,
- (5) Potvrzení o doplatku na léky z lékárny a připojená kopie receptu od lékaře,
- (6) Jízdné k ošetřujícímu lékaři – jízdenka nebo jiný doklad o přepravě za účelem převozu k ošetřujícímu lékaři s udáním počtu ujetých kilometrů odkud/kam uvést adresy, přiložit kopii technického průkazu. Účel musí být potvrzen ošetřujícím lékařem,
- (7) Škoda na věci

Tiskopisy sub (1) a (2) jsou k dispozici na sekretariátech příslušných pracovišť, kde úraz vznikl **a v oddílu bezpečnost a ochrana zdraví při práci formulářů pro vnitřofakultní potřebu.**

Informace: Vyplněné formuláře odevzdejte na příslušnou katedru nebo do podatelny Ke Karlovu 3. Nebo zašlete doporučeně sekretariátu tajemníka UK - MFF, Ke Karlovu 3, 121 16 Praha 2. Po dohodě je možné předat osobně referentovi BOZP.

Bez doručených a řádně vyplněných formulářů není možné provést odškodnění Vašeho úrazu.

Odškodnění za školní úraz

Pracoviště předá vyplněné tiskopisy sekretariátu tajemníka, následně referent BOZP provede vyhodnocení úrazu. Odškodnění úrazu je jednorázové a nesmí se zaměřovat se zdravotním pojištěním nebo se soukromým úrazovým pojištěním. Celkovou částku za školní úraz si student MFF vyzvedne v pokladně (děkanát, Ke Karlovu 3, Praha 2).

Těžké, hromadné a smrtelné úrazy. Podléhají okamžitému hlášení (např. telefonem, faxem). Tyto úrazy se hlásí: Policii ČR, Inspektorátu práce, Rektorátu UK, MŠMT, MFF.

Odpovědnost za škodu (výběr ze zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, § 391)

Odpovědnost za škodu, která vznikla studentovi (účastníkovi ČŽV) fakulty při teoretickém vyučování a při praktickém vyučování ve škole nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá fakulta; pokud ke škodě došlo při praktickém vyučování u právnické nebo fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá za ni právnická nebo fyzická osoba, u níž vyučování probíhalo.

Student (účastník ČŽV) vysoké školy odpovídá škole nebo právnické nebo fyzické osobě za škodu, kterou jí způsobil při teoretickém nebo praktickém vyučování anebo v přímé souvislosti s ním. Pokud ke škodě došlo při výchově mimo vyučování ve školském zařízení nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá student (účastník ČŽV) za škodu školskému zařízení.

Příslušná vysoká škola odpovídá studentovi (účastníkovi ČŽV) vysoké školy za škodu, která mu vznikla porušením právních povinností nebo úrazem při teoretickém a praktickém vyučování ve škole nebo v přímé souvislosti s ním. Došlo-li ke škodě při

praktickém nebo teoretickém vyučování u právnické nebo fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá za škodu právnická nebo fyzická osoba, u níž se vyučování uskutečňovalo.

S tímto písemným záznamem se budete seznamovat na studijním oddělení opakovaně při postupu do dalšího ročníku. Budete-li v průběhu studia zařazen na pracoviště nebo pro činnost na odborných pracovištích, toto školení nepostačuje a musí být doplněno školením provedeným příslušným vedoucím daného pracoviště.

Písemný záznam o PO a BOZP musí být proveden na přiloženém tiskopise, který je součástí organizačního předpisu jako jedna z příloh. Každý účastník CŽV se musí podepsat vlastní rukou a datum musí být na záznamu uvedeno přesně.

V případě, že textu zčásti nebo zcela neporozumíte, je třeba požádat na studijním odd. o zajištění školení výkladem osobou odborně způsobilou.

Písemný záznam je zveřejněn na: <http://www.mff.cuni.cz/studium/formulare/>

Prohlašuji, že jsem uvedený text přečetla/přečetl a obsahu jsem porozuměla/porozuměl.

Jméno a příjmení (čitelně): _____

Ročník: _____ **Druh studia** _____ **příp. skupina** _____

Podpis:

Dne _____